

**Zasady organizacji, wykonywania
i dokumentowania prac gazoniebezpiecznych
w PSG**

Właściciel procesu: Zastępca Dyrektora Departamentu Infrastruktury - Główny Inżynier

Spis treści:

I.	Cel	3
II.	Zakres	3
III.	Definicje	3
IV.	Wymagania ogólne.....	9
V.	Prace gazoniebezpieczne nietypowe.....	18
VI.	Prace gazoniebezpieczne eksploatacyjne - typowe.....	21
VII.	Prace gazoniebezpieczne eksploatacyjne - obsługi bieżącej.....	23
VIII.	Prace gazoniebezpieczne awaryjne	25
IX.	Postępowanie w przypadku wystąpienia niezgodności eksploatacyjnych	28
X.	Wymagania BHP, Ppoż. i ochrony środowiska	28
XI.	Realizacja pracy gazoniebezpiecznej przez Wykonawcę zewnętrznego	32
XII.	Ewidencja wydanych poleceń i wykonanych prac gazoniebezpiecznych w Oddziale..	33
XIII.	Dokumenty związane	34
XIV.	Załączniki	35
XV.	Karta zmian i przeglądu.....	36
XVI.	Historia wydań.....	38

I. Cel

Celem „Zasad organizacji, wykonywania i dokumentowania prac gazoniebezpiecznych w PSG” (zwanych dalej Zasadami) jest określenie jednolitych w całej Spółce zasad postępowania przy organizacji, wykonywaniu i dokumentowaniu prac gazoniebezpiecznych na obiektach sieci gazowej oraz instalacjach tak, aby prace te były prowadzone w sposób technicznie poprawny oraz w sposób zapewniający bezpieczeństwo życia, zdrowia, mienia i środowiska.

II. Zakres

Przedmiotem niniejszego dokumentu są wytyczne i tryb postępowania przy organizacji, wykonywaniu i dokumentowaniu prac gazoniebezpiecznych.

Przedmiotowa regulacja obejmuje wszystkie prace gazoniebezpieczne wykonywane na obiektach sieci gazowej PSG oraz instalacjach gazowych.

Obowiązują one pracowników PSG oraz Wykonawców zewnętrznych (działających na zlecenie PSG) organizujących, wykonujących i dokumentujących prace gazoniebezpieczne na obiektach sieci gazowej stanowiących własność Spółki oraz na instalacjach gazowych, w tym eksploatowanych na podstawie odrębnych umów.

Zasady ustanawiają podział kompetencji i zakres odpowiedzialności osób wykonujących prace gazoniebezpieczne.

III. Definicje

W niniejszych Zasadach stosuje się następujące określenia i zwroty:

Armatura odcinająca	urządzenie służące do całkowitego wstrzymania przepływu gazu
Atmosfera wybuchowa	mieszanina z powietrzem w warunkach atmosferycznych, substancji palnych w postaci gazów, par, mgieł lub pyłów, w której po wystąpieniu zapłonu, spalanie rozprzestrzenia się na całą niespaloną mieszaninę
Awaria	nagłe, nieprzewidziane zdarzenie, powodujące utratę zdolności użytkowej sieci gazowej lub stwarzające bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, mienia i środowiska lub powodujące nagłą konieczność przeciwdziałania powstaniu takich zagrożeń

Awaria środowiskowa (Poważna awaria)	zgodnie z art. 3 pkt 23 ustawy Prawo ochrony środowiska -zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstanie takiego zagrożenia z opóźnieniem. Do poważnych awarii (awarii środowiskowych) w PSG kwalifikowane są zdarzenia dotyczące elementów majątku sieciowego będącego własnością lub eksploatowanego przez PSG, których skutki wobec osób, środowiska, mienia i negatywne skutki wykraczające poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określono w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłaszania do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.
Ciąg redukcyjny	zespół urządzeń do regulacji i utrzymania ciśnienia lub przepływu na określonym poziomie
Dolna granica wybuchowości (DGW)	stężenie paliwa gazowego w powietrzu, poniżej którego atmosfera gazowa nie jest wybuchowa
Dopuszczający (prace gazoniebezpieczne)	kierownik lub upoważniony przez niego Dyspozytor jednostki prowadzącej ruch lokalnej sieci gazowej, wyrażający zgodę na wykonanie pracy gazoniebezpiecznej w określonym terminie
Dopuszczenie	zgoda na wykonanie prac gazoniebezpiecznych w określonym terminie i miejscu udzielona przez Dopuszczającego
Dyspozytor	pracownik Dyspozycji Gazu zobowiązany m.in. do przyjmowania i obsługi zgłoszeń (w szczególności tzw. połączeń alarmowych) i przekazywania zleceń do Brygad Pogotowia Gazowego posiadający odpowiednie kwalifikacje i kompetencje do koordynowania działań Brygad Pogotowia Gazowego i innych służb eksploatacyjnych w sytuacjach awaryjnych, nadzorujący pracę sieci gazowej oraz prac realizowanych na tej sieci
Gazociąg	rurociąg wraz z wyposażeniem, ułożony na zewnątrz stacji gazowych, obiektów wydobywających, wytwarzających, magazynujących lub użytkujących paliwo gazowe, służący do transportu paliwa gazowego
Gazociąg zasilający	gazociąg o maksymalnym ciśnieniu roboczym (MOP) do 1,6 MPa włącznie, do którego są podłączone przyłącza gazowe
Gazomierz	przyrząd pomiarowy, który w sposób ciągły mierzy i wskazuje objętość przepływającego gazu

Instalacja gazowa	układ przewodów za kurkiem głównym, prowadzonych na zewnątrz lub wewnątrz budynku, wraz z armaturą, kształtkami i innym wyposażeniem, a także urządzeniami do pomiaru zużycia gazu, urządzeniami gazowymi oraz przewodami spalinowymi lub powietrzno-spalinowymi, jeżeli są one elementem wyposażenia urządzeń gazowych
Instrukcja wykonywania pracy gazoniebezpiecznej	dokument szczegółowo opisujący sposób wykonania poszczególnych czynności przy prowadzeniu pracy gazoniebezpiecznej
Instalacja regazyfikacji LNG	zespół urządzeń lub obiekt budowlany spełniający funkcję zmiany stanu skupienia skroplonego gazu ziemnego LNG (cieczy kriogenicznej) na powrót do stanu gazowego (regazyfikacji LNG), w celu wprowadzenia gazu do sieci gazowej lub dostarczania gazu ziemnego do jednego odbiorcy, obejmujący m. in. kriogeniczny zbiornik magazynowy LNG, parownice atmosferyczne, urządzenia kontrolne i zabezpieczające.
Koordynator (prace gazoniebezpieczne)	osoba posiadająca kwalifikację dozoru, wyznaczona spośród Odpowiedzialnych lub Poleceniodawców, sprawująca nadzór nad terminową i bezpieczną współpracą zespołów/brygad, wykonujących prace oddziaływujące na siebie
Kurek główny	urządzenie do zamykania i otwierania przepływu paliwa gazowego stanowiące granicę pomiędzy siecią gazową a instalacją gazową
Napełnianie paliwem gazowym	operacja zastąpienia powietrza lub gazu obojętnego, dotychczas wypełniającego przewody paliwem gazowym
Nierutynowe spalanie	spalanie gazu w pochodni, które występuje w sytuacji nadzwyczajnej lub awarii oraz gdy jest to nieuniknione i absolutnie niezbędne
Nieszczelność sieci gazowej	miejsce nieprzewidywalnego i niekontrolowanego wypływu gazu z elementów sieci gazowej
Niezgodność eksploatacyjna na sieci gazowej	różnica między rzeczywistym stanem obiektu sieci gazowej a wymaganiami technicznymi dla tego obiektu, która utrudnia lub uniemożliwia wykonanie założonych prac (np. wymaganiami bezpieczeństwa, planowanym zakresem prac)
Obiekt technologiczny	budynek lub budowla wraz z pomieszczeniami technologicznymi związanymi z funkcjonowaniem sieci gazowej usytuowanymi na wydzielonym terenie
Obiekty sieci gazowej	gazociągi, przyłącza gazowe, stacje gazowe, tłocznie gazu oraz magazyny gazu wraz z układami rurowymi, a także wejścia, wyjścia lub obejścia i inne instalacje towarzyszące

Odcięcie przepływu paliwa gazowego	całkowite wstrzymanie przepływu paliwa gazowego, np. armaturą odcinającą, urządzeniami specjalistycznymi lub przez założenie zaślepek w połączenia kołnierzowe
Oddział	Oddział – zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Spółki pod firmą Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie. W Spółce wyróżnia się następujące Oddziały: a) Oddział Wsparcia w Warszawie – zwany dalej Oddziałem Wsparcia; b) Oddział Zakład Gazowniczy – zwany dalej Zakładem Gazowniczym lub OZG; c) Oddział Inwestycyjno-Remontowy w Krośnie – zwany dalej OIR.
Odpowiedzialny (prace gazoniebezpieczne)	osoba posiadająca kwalifikacje w zakresie dozoru, prowadząca/realizująca nadzór techniczny i organizacyjny nad pracami gazoniebezpiecznymi, odpowiedzialna za ich przebieg i wykonanie, wyznaczona przez Poleceniodawcę
Operator sieci gazowej	przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesje zajmujące się transportem i dystrybucją paliwa gazowego odpowiedzialne za bezpieczeństwo funkcjonowania sieci gazowej, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci, w tym połączeń z innymi sieciami gazowymi
Operator Systemu Dystrybucyjnego Współpracującego (OSDW)	Operator Systemu dystrybucyjnego zasilanego z Systemu dystrybucyjnego OSD, wyznaczony na operatora decyzją Prezesa URE.
Opróżnianie z paliwa gazowego	operacja zastąpienia paliwa gazowego w przewodach gazowych powietrzem lub gazem obojętnym
Osoby eksploatujące sieć gazową	osoby zajmujące się eksploatacją sieci oraz urządzeń i instalacji określone w rozporządzeniu ministra w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci
Pochodnia	urządzenie wyposażone w palnik zapłonu stosowany do spalania gazu
Polecenie pisemne wykonania pracy gazoniebezpiecznej (Polecenie pisemne)	dokument niezbędny do uruchomienia i realizacji pracy gazoniebezpiecznej obejmujący wypełniony załącznik nr 3 „Polecenie wykonania pracy gazoniebezpiecznej” lub w formie wydruku z systemu, instrukcje wykonywania prac, a w razie potrzeby plan lub szkic sytuacyjny oraz inne wymagane i związane z tą pracą dokumenty

Polecenie ustne wykonania pracy gazoniebezpiecznej (Polecenie ustne)	Polecenie wykonania pracy gazoniebezpiecznej wydawane Odpowiedzialnemu w jednej z poniższych form: - ustnie, - poprzez przekazanie zlecenia w formie wydruku, - poprzez zaplanowanie i przesłanie odpowiedniego zlecenia w dedykowanym systemie informatycznym
Poleceniodawca (prace gazoniebezpieczne)	osoba z kierownictwa lub osoba wyznaczona przez kierownictwo podmiotu gospodarczego, upoważniona do wydawania poleceń na wykonanie prac gazoniebezpiecznych, posiadająca kwalifikacje dozoru
Pomieszczenie technologiczne (sieć gazowa)	pomieszczenie z urządzeniami i instalacjami technologicznymi, w którym przebiegają procesy związane z przesyłaniem i dystrybucją paliwa gazowego
Powiadomienie (prace gazoniebezpieczne)	Informacja z miejsca planowanych prac gazoniebezpiecznych o gotowości do ich rozpoczęcia przekazana telefonicznie Dopuszczającemu bezpośrednio przed rozpoczęciem prac przygotowawczych oraz bezpośrednio po zakończeniu prac gazoniebezpiecznych
Prace gazoniebezpieczne	prace szczególnie niebezpieczne w rozumieniu ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, wykonywane na urządzeniach, instalacjach i sieciach gazowych, napełnionych lub napełnianych paliwem gazowym oraz opróżnianych z paliwa gazowego, podczas których może dojść do wypływu paliwa gazowego powodującego zagrożenie życia i zdrowia ludzkiego, wybuchu lub pożaru
Prace gazoniebezpieczne eksploatacyjne - obsługi bieżącej	prace gazoniebezpieczne powtarzalne, wykonywane według tych samych technologii, o małym stopniu trudności i niewielkim zagrożeniu, w oparciu o istniejące instrukcje dla prac gazoniebezpiecznych eksploatacyjnych – obsługi bieżącej
Prace gazoniebezpieczne eksploatacyjne - typowe	prace gazoniebezpieczne powtarzalne, wykonywane według tych samych technologii, o większym stopniu zagrożenia i ryzyka niż prace eksploatacyjne – obsługi bieżącej, w oparciu o istniejące instrukcje dla prac gazoniebezpiecznych typowych
Prace gazoniebezpieczne awaryjne	prace gazoniebezpieczne, które muszą być podjęte niezwłocznie, powstałe na skutek zdarzenia w celu ograniczenia lub eliminacji powstałych zagrożeń lub skutków mogących powstać w jego wyniku
Prace gazoniebezpieczne nietypowe	prace gazoniebezpieczne niezaliczane do prac gazoniebezpiecznych eksploatacyjnych oraz awaryjnych, wykonywane na podstawie każdorazowo opracowanej, dostosowanej do danej pracy instrukcji uwzględniającej technologię, czynności i środki techniczne zapewniające bezpieczeństwo wykonania prac

Pracodawca (Prace gazoniebezpieczne)	jednostka organizacyjna według ustawowej definicji wynikającej z Kodeksu Pracy (art. 3 KP)
Przestrzeń zagrożona wybuchem	należy przez to rozumieć przestrzeń, w której może wystąpić atmosfera wybuchowa w ilościach wymagających podjęcia specjalnych środków w celu zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy
Przyłącze gazowe	odcinek gazociągu od gazociągu zasilającego do kurka głównego służący do przyłączania instalacji gazowej, którego częścią może być zespół gazowy, w tym punkt gazowy lub stacja gazowa
Reduktor	reduktor ciśnienia gazu służący w normalnych warunkach pracy obiektu technologicznego sieci gazowej do obniżania ciśnienia wejściowego gazu do ciśnienia wyjściowego i utrzymywania wartości nastawionej na zadanym poziomie, w granicach pola tolerancji niezależnie od wahania ciśnienia wejściowego i zmiany strumienia objętości gazu
REMIT/w tym Informacja wewnętrzna REMIT	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz.U.UE.L.2011.326.1).
Rozruch	przeprowadzanie prób działania urządzeń lub elementów sieci gazowej, związanych z uruchomieniem i oddaniem do użytkowania sieci gazowej, oraz napełnienie jej paliwem gazowym
Sieć gazowa	obiekty sieci gazowej połączone i współpracujące ze sobą, służące do transportu gazu ziemnego
Spółka	Polska Spółka Gazownictwa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Tarnowie (zwana dalej „Spółką”).
Stacja gazowa	zespół urządzeń lub obiekt budowlany wchodzący w skład sieci gazowej, spełniający, co najmniej jedną z funkcji: redukcji, uzdatniania, pomiarów lub rozdziału gazu ziemnego, z wyłączeniem zespołu gazowego na przyłączy.
SRP	stacja redukcyjno – pomiarowa
Sytuacja nadzwyczajna (sieć gazowa)	każde zdarzenie występujące w otoczeniu mogące wpływać niekorzystnie na stan techniczny infrastruktury gazowej i/lub pośrednio z nią związane, mogące w konsekwencji być przyczyną awarii lub stwarzać zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska (np. klęski żywiołowe, pożary, itp.)

Środek pianotwórczy	specjalnie przygotowany środek наносzony na element przewodu gazowego, dający wyraźne wskazanie miejsca wystąpienia nieszczelności
Uchodzenie paliwa gazowego	emisja paliwa gazowego z elementów sieci lub instalacji gazowej do otoczenia, spowodowana nieszczelnością lub uszkodzeniem zewnętrznym
Urządzenie technologiczne	urządzenie, w którym następuje podwyższenie lub redukcja ciśnienia, regulacja, pomiar lub uzdatnianie paliwa gazowego, np. sprężarka, reduktor, filtr, podgrzewacz, absorber, adsorber, separator, kolumna destylacyjna
Uwalnianie do atmosfery	oznacza bezpośrednie, celowe uwalnianie niespalonego metanu do atmosfery
Uzgodnienie (prace gazoniebezpieczne)	akceptacja dokumentacji prac gazoniebezpiecznych przez odpowiednie komórki merytoryczne z odpowiednim wyprzedzeniem
Wykonawca/ Wykonawca zewnętrzny	podmiot gospodarczy (organizacja zewnętrzna) zakwalifikowana do realizacji prac objętych niniejszymi Zasadami
Wyłączenie z eksploatacji sieci gazowych	wyłączenie przepływu i odbioru paliwa gazowego przy pomocy trwałego odcięcia. Wyłączoną z eksploatacji sieć gazową należy opróżnić z paliwa gazowego i zaślepić
Zatwierdzający (prace gazoniebezpieczne)	osoba z kierownictwa Oddziału upoważniona do zatwierdzania poleceń pisemnych na wykonanie prac gazoniebezpiecznych zarówno siłami własnymi jak i przez Wykonawców zewnętrznych, posiadająca kwalifikacje dozoru
Zdarzenie (interwencyjne)	nieplanowane wydarzenie mające związek z elementami sieci gazowej, instalacji gazowej lub ich otoczeniem
Zgłoszenie (interwencyjne)	informacja odebrana przez Dyspozytora wymagająca podjęcia stosownych działań np. wystawienia zlecenia dla brygady Pogotowia Gazowego

IV. Wymagania ogólne

Prace gazoniebezpieczne powinny być kwalifikowane i realizowane zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Prace powinny być nadzorowane przez pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje w zakresie dozoru oraz wykonywane przez pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje w zakresie eksploatacji urządzeń energetycznych, uzyskane na podstawie przepisów prawa energetycznego.

Skład osobowy brygad realizujących powinien być ustalany zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa oraz w oparciu o wymagania zawarte w instrukcjach prac gazoniebezpiecznych.

W przypadku rozbieżności (w zakresie dot. liczebności brygad) należy uwzględnić wymagania zawarte w Instrukcjach prac gazoniebezpiecznych.

Wykaz prac gazoniebezpiecznych i instrukcji określa Załącznik nr 1 do przedmiotowej regulacji. Tryb postępowania przy realizacji poszczególnych rodzajów prac określają niniejsze Zasady.

Prace gazoniebezpieczne należy prowadzić w sposób technicznie poprawny oraz zapewniający bezpieczeństwo życia, zdrowia, mienia i środowiska.

Prace gazoniebezpieczne z wyjątkiem awaryjnych powinny być planowane.

Prace wykonywane w obrębie pasa ruchu drogowego należy prowadzić zgodnie z ustawą „Prawo o ruchu drogowym” i obowiązującymi przepisami wykonawczymi.

W przypadku włączania do czynnej sieci gazowej nowo wybudowanego gazociągu przed przystąpieniem do prac należy odprężyć go do ciśnienia atmosferycznego.

Podczas wykonywania prac, należy każdorazowo sprawdzać skuteczność zasilania z planowanego kierunku oraz monitorować ciśnienie panujące w sieci gazowej w obrębie wykonywanych prac gazoniebezpiecznych, czy jest zgodne z pierwotnie zakładanym.

Wymóg dotyczy prac, które mogą zaburzyć układ zasilania w czasie ich wykonywania.

W trakcie wykonywania prac gazoniebezpiecznych należy stosować materiały spełniające wymagania określone w odrębnych regulacjach PSG.

4.1. Odpowiedzialność i uprawnienia

Odpowiedzialność za stosowanie i przestrzeganie postanowień niniejszych Zasad ponoszą Dyrektorzy Oddziałów oraz Kierownicy i pracownicy komórek organizacyjnych uczestniczących w procesie realizacji prac gazoniebezpiecznych w Spółce, a także Wykonawcy zewnętrzni realizujący te prace na zlecenie PSG.

Zakres odpowiedzialności i uprawnień określono w treści niniejszych Zasad.

4.2. Kontrola

4.2.1. W ramach dbałości o jakość i niezawodność prowadzenia prac gazoniebezpiecznych, Dyrektor każdego OZG zobowiązany jest do inicjowania kontroli funkcjonalnych, w zakresie prac gazoniebezpiecznych, wykonywanych na sieciach gazowych zgodnie z zasadami określonymi w procedurze pn. „Wytyczne sprawowania nadzoru oraz zasady realizacji kontroli funkcjonalnej w PSG sp. z o.o.”

- 4.2.2. Częstotliwość dokonywania kontroli pozostaje w gestii Dyrektora OZG, z zastrzeżeniem, że ilość kontroli jednostek/komórek organizacyjnych nie może być mniejsza niż:
- OZG Duży - 6 kontroli funkcjonalnych/rok,
  - OZG Średni - 2 kontrole funkcjonalne/rok.
- 4.2.3. Kontrolami należy objąć także Wykonawców realizujących prace gazoniebezpieczne na zlecenie / umowę z PSG, z zastrzeżeniem, że ilość kontroli nie może być mniejsza niż:
- OZG Duży - 4 kontrole funkcjonalne/rok,
  - OZG Średni - 2 kontrole funkcjonalne/rok,
- chyba, że liczba Wykonawców jest mniejsza od ilości wyżej wskazanych kontroli. W takim przypadku ilość kontroli powinna odpowiadać liczbie Wykonawców.
- 4.2.4. Kierownik Działu ZMS jest odpowiedzialny za przeprowadzenie kontroli funkcjonalnych w zakresie poprawności i zgodności realizacji prac zgodnie z Zasadami.
- 4.2.5. Każda kontrola, o której mowa w pkt. 4.2.2. i 4.2.3 powinna objąć przynajmniej 3 prace gazoniebezpieczne (w przypadku gdy Wykonawca wykonał mniej niż 3 prace, kontrolą należy objąć wszystkie prace realizowane przez danego Wykonawcę), w tym czynności formalne związane z ich przygotowaniem i organizacją. Co najmniej jedną z prac objętych kontrolą należy skontrolować w trakcie jej wykonywania w terenie.
- 4.2.6. Osoba zlecająca kontrolę funkcjonalną dokonuje akceptacji przygotowanego przez Komisję protokołu oraz zleca realizację działań pokontrolnych wyznaczonym komórkom organizacyjnym lub osobom i wyznacza termin realizacji.
- 4.2.7. Zbiorczy raport z przeprowadzonych kontroli w danym roku, należy wykonać do końca I kwartału kolejnego roku kalendarzowego. Raport winien zawierać co najmniej następujące informacje: datę kontroli, nazwę kontrolowanej jednostki/komórki organizacyjnej/Wykonawcy, temat, cel i zakres kontroli, ustalenia i rekomendacje/zalecenia oraz termin ich realizacji oraz podjęte działania. Zbiorczy raport winien być przechowywany w Dziale Zarządzania Majątkiem Sieciowym przez okres 5 lat. Dopuszcza się archiwizowanie raportów w postaci elektronicznej w formacie PDF.
- 4.2.8. Nadzór nad dokumentacją papierową i elektroniczną z kontroli funkcjonalnych sprawuje kierownik Działu ZMS.

4.2.9. Wnioski z przeprowadzonych kontroli, w tym stwierdzone ewentualne nieprawidłowości powinny być na bieżąco omawiane na spotkaniach zarządczych, organizowanych w Oddziałach.

4.3. Prace gazoniebezpieczne (z uwzględnieniem zapisów pkt. 4.14) dzielimy na:

a) Prace gazoniebezpieczne **niewymagające Polecenia pisemnego**:

- prace awaryjne,
- prace eksploatacyjne - obsługi bieżącej, z zastrzeżeniem p.pkt. b)

b) Prace gazoniebezpieczne **wymagające Polecenia pisemnego**:

- prace eksploatacyjne - typowe,
- prace nietypowe,
- prace eksploatacyjne obsługi bieżącej, przy realizacji których wymagane jest powołanie Koordynatora.

Za właściwe zakwalifikowanie pracy do odpowiedniej kategorii odpowiada Poleceniodawca.

4.4. Każdy Oddział Zakład Gazowniczy oraz Oddział Inwestycyjno-Remontowy w Krośnie powinien określić w formie Polecenia Służbowego Dyrektora Oddziału, a Departament w Oddziale Wsparcia w formie zatwierdzenia przez Dyrektora Departamentu w odniesieniu do podległych pracowników realizujących prace gazoniebezpieczne, wykaz osób upoważnionych do:

- wydawania poleceń pisemnych wykonania prac gazoniebezpiecznych (formularz stanowi załącznik nr 2 do niniejszych Zasad),
- zatwierdzania poleceń pisemnych wykonania prac gazoniebezpiecznych (formularz stanowi załącznik nr 4 do niniejszych Zasad),
- wydawania poleceń ustnych wykonania prac gazoniebezpiecznych (formularz stanowi załącznik nr 5 do niniejszych Zasad).

Wykazy osób powinny być aktualizowane na bieżąco w każdym Oddziale/Departamencie.

4.5. W przypadku wykonywania prac gazoniebezpiecznych na sieci gazowej wymagających polecenia pisemnego lub:

- powodujących zakłócenia w prawidłowym działaniu systemu sieci gazowej, w tym zatrzymanie stacji gazowej,
- powodujących przerwę w dostawie gazu dla odbiorcy pobierającego paliwo gazowe w ilości powyżej 60 m³/h,
- przy pracach na sieci podwyższonego średniego i wysokiego ciśnienia

powodujących zmiany w ruchu sieci lub na instalacjach regazyfikacji LNG (z wyłączeniem tankowania),

- przy pracach na stacjach gazowych związanych z montażem, demontażem, wymianą gazomierza i/lub reduktora,
- w przypadku wymiany gazomierza centralnego powodującej przerwę w dostawie gazu w ilości powyżej 60m³/h,

z zastrzeżeniem zapisów pkt. 4.13, wymagane jest uzgodnienie z Działem Zarządzania Ruchem Sieci z odpowiednim wyprzedzeniem – nie później niż 48 godzin przed ich rozpoczęciem.

W przypadku konieczności dokonania uzgodnienia ww. pracy z OSDW, polecenie pracy gazoniebezpiecznej musi być przekazane w terminie min. 10 dni roboczych przed planowanym terminem jej rozpoczęcia, za wyjątkiem sytuacji awaryjnych.

Prace powodujące ograniczenia w dostawie paliwa gazowego do Punktów wejścia lub wyjścia na połączeniach z systemami OSDW, należy uzgodnić nie później niż 21 dni przed ich rozpoczęciem.

Powyższe terminy, w szczególnych przypadkach, po uzgodnieniu ze służbami dyspozytorskimi, mogą być krótsze.

Uzgodnienie prac gazoniebezpiecznych odbywa się w formie papierowej, za pomocą poczty elektronicznej lub dedykowanych systemów.

- 4.6. Dokumentacja do uzgodnienia powinna zawierać „Polecenie pisemne wykonania pracy gazoniebezpiecznej” (jeśli jest wymagane) stanowiące załącznik nr 3 do niniejszych Zasad. Załącznikami do „Polecenia wykonania pracy gazoniebezpiecznej”/dokumentacji do uzgodnienia są: informacja o przewidywanych wyłączeniach odbiorców, skany dokumentów potwierdzających wyrażenie zgody odbiorców przemysłowych z grupy taryfowej 5 lub wyższej na przerwę w dostawie paliwa gazowego, pisemny harmonogram prac wraz z opisem ich przebiegu, informacja Odpowiedzialnego o powiadomieniu odbiorców **wraz z wykazem punktów wyjścia** oraz schemat włączeń/wyłączeń, który powinien zawierać takie elementy jak:

- plan lub szkic sytuacyjny pokazujący miejsce pracy,
- miejsce włączeń/wyłączeń przepływu gazu,

- zaznaczone kierunki przepływu gazu,
- zaznaczone kierunki odpowietrzenia sieci,
- zaznaczone miejsca odpowietrzenia sieci,
- miejsce montażu urządzeń odcinających dopływ gazu,
- opisana i ponumerowana armatura umożliwiająca zamknięcie przepływu gazu (wraz z upustami) zgodna z opisem zawartym w harmonogramie i opisie przebiegu prac, opisana i ponumerowana armatura umożliwiająca zamknięcie awaryjne przepływu gazu zgodna z opisem zawartym w harmonogramie i opisie przebiegu prac,
- szkic sieci przed oraz w trakcie przeprowadzanych prac – w uzasadnionych przypadkach – także po wykonanych pracach,

Wykaz punktów wyjścia w przypadku wstrzymania/ograniczenia dostaw paliwa gazowego w wyniku prowadzenia pracy winien zawierać następujące informacje:

- **nazwę ZUD, na rzecz którego świadczona jest usługa dystrybucyjna w tym punkcie wyjścia,**
- **adres punktu wyjścia,**
- **nr PoD punktu wyjścia w systemie rozliczeniowym.**

W przypadku dużego prawdopodobieństwa wystąpienia znaczących przerw w dostawach paliwa gazowego (powyżej 24h o co najmniej 100 MWh/h), Poleceniodawca, w czasie planowania pracy gazoniebezpiecznej, winien zwrócić się do Działu Zarządzania Ruchem Sieci z zapytaniem czy dana praca będzie skutkowałą lub mogła skutkować ograniczeniem możliwości transportu gazu o co najmniej 100 MWh/h, określa czas trwania, w tym czy ww. praca będzie trwała lub będzie mogła trwać powyżej 24h. Jeżeli ww. kryteria będą spełnione, Poleceniodawca po uzyskaniu akceptacji Dyrektora właściwego Departamentu lub osoby pełniącej zastępstwo za Dyrektora Departamentu zgłasza i przekazuje pracę jako Informację Wewnętrzną w trybie opisanym w „Zasadach publikowania Informacji wewnętrznej zgodnie z REMIT”.

Przy opracowywaniu dokumentacji podlegającej uzgodnieniu należy dochować należytej staranności w celu zapewnienia prawidłowej identyfikacji zakresu i charakteru prac. Standard jakościowy opracowania dokumentacji został przedstawiony w załącznikach nr 10A, 10B i 10C do niniejszych Zasad.

Dokumentacja dotycząca uzgodnionej pracy, która nie wymaga polecenia pisemnego powinna zawierać adnotację umożliwiającą zidentyfikowanie kiedy

i przez kogo została uzgodniona.

- 4.7. Polecenia wykonania prac gazoniebezpiecznych eksploatacyjnych typowych, obsługi bieżącej oraz awaryjnych nie wymagają uzyskania opinii służb BHP i Ppoż. Poleceniodawca w uzasadnionych przypadkach może wskazać na konieczność uzyskania ww. opinii.
- 4.8. W przypadku równoczesnego wykonywania wzajemnie powiązanych prac gazoniebezpiecznych przez różne zespoły/brygady, Poleceniodawca w porozumieniu z Dopuszczającym wyznacza Koordynatora, który odpowiada za właściwą współpracę zespołów/brygad przy realizacji danej pracy gazoniebezpiecznej.

Do obowiązków Koordynatora prac należy w szczególności:

- opracowanie i uzgodnienie harmonogramu prac uwzględniającego zadania wszystkich zespołów/brygad,
  - ustalenie sposobu łączności i sposobu alarmowania,
  - zapewnienie współpracy osób Odpowiedzialnych za pracę różnych zespołów/brygad pracowników,
  - zapewnienie realizacji prac zgodnie z dokumentacją wykonania prac.
- 4.9. W przypadku równoczesnego wykonywania wzajemnie powiązanych ze sobą prac gazoniebezpiecznych przez jeden/ną lub kilka zespołów/brygad, należy procedować je w ramach jednego polecenia wykonania pracy gazoniebezpiecznej.
- 4.10. Dopuszczeniu (z zastrzeżeniem zapisów pkt. 4.13), z odpowiednim wyprzedzeniem, przez Dział Zarządzania Ruchem Sieci (Dopuszczającego) podlegają prace gazoniebezpieczne wymagające Polecenia pisemnego, a także prace eksploatacyjne - obsługi bieżącej:
- wymagające uzgodnienia,
  - prace eksploatacyjne na stacjach gazowych, powodujące zmiany w ruchu sieci (m.in. próby działania i regulacje, przegląd, obsługa urządzeń podległych przepisom UDT (z wyłączeniem rewizji zewnętrznych)).

Dopuszczenie prac gazoniebezpiecznych odbywa się w formie papierowej, za pomocą poczty elektronicznej, dedykowanych systemów informatycznych lub telefonicznie.

- 4.11. Prace gazoniebezpieczne (z zastrzeżeniem zapisów pkt. 4.13), podlegają obowiązkowi powiadomienia przed rozpoczęciem i po ich zakończeniu.

- 4.12. W wyjątkowych sytuacjach proces powiadomienia może być połączony z dopuszczeniem w ramach jednej czynności. W przypadku prac gazoniebezpiecznych realizowanych przez kilka dni, w każdym dniu należy dokonać powiadomienia przed rozpoczęciem i po ich zakończeniu.
- 4.13. Zakres wymagań odnoszący się do uzgodnień, dopuszczeń, powiadomień został przedstawiony w Zestawieniu wymagań dot. prac gazoniebezpiecznych stanowiący załącznik nr 9 do niniejszych Zasad.
- 4.14. W przypadku wystąpienia pracy, której wykonanie wymaga wykorzystania kilku instrukcji będących dokumentami związanymi z niniejszą procedurą, dopuszczalne jest zastosowanie zasady modułowego łączenia instrukcji i potraktowanie jej jako pracy złożonej, realizowanej na podstawie jednego polecenia. Wykonywaną pracę gazoniebezpieczną należy wówczas zakwalifikować w następujący sposób:
- a) **jako eksploatacyjną - typową** – gdy objęta jest ona instrukcjami tylko prac eksploatacyjnych - typowych, bądź eksploatacyjnych – typowych i eksploatacyjnych - obsługi bieżącej,
  - b) **jako eksploatacyjną - obsługi bieżącej** – gdy objęta jest ona wyłącznie instrukcjami prac eksploatacyjnych - obsługi bieżącej,

z wyłączeniem poniżej wymienionych sytuacji:

- ***gdy zakres prac wykracza w jakikolwiek sposób poza zakres instrukcji związanych z niniejszą procedurą,***
- ***gdy prace są realizowane w odmienny sposób niż opisany w instrukcjach,***
- ***wystąpienia prac (w tym złożonych), objętych wyłącznie instrukcjami prac eksploatacyjnych obsługi bieżącej i/lub typowych, wykonywanych na sieci gazowej przez jeden/ną lub kilka zespołów/brygad w różnych lokalizacjach, których prace mogą oddziaływać na siebie,***

mając na uwadze konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ich wykonania, pracę gazoniebezpieczną należy zakwalifikować jako nietypową. Przez tą samą lokalizację prac, należy rozumieć obszar/miejsce umożliwiające realizację prac pod stałym, bezpośrednim nadzorem jednego Odpowiedzialnego.

Powyższe nie dotyczy prac awaryjnych.

Za właściwe zakwalifikowanie pracy do odpowiedniej kategorii odpowiada Poleceniodawca.

Prace gazoniebezpieczne, w ramach których realizowane są prace zakwalifikowane do prac niebezpiecznych należy realizować z uwzględnieniem „Zasad organizacji, wykonywania i dokumentowania prac niebezpiecznych”.

W takiej sytuacji procedura prac gazoniebezpiecznych jest nadrzędna.

4.15. Poleceniodawca nie może być jednocześnie Odpowiedzialnym.

Nie jest dopuszczalne łączenie również innych funkcji w procesie poza funkcjami:

- Poleceniodawca może być jednocześnie Zatwierdzającym,
- Poleceniodawca może być jednocześnie Koordynatorem,
- Odpowiedzialny może być jednocześnie Koordynatorem,

pod warunkiem, że Pracodawca uprawnili osobę do pełnienia danej funkcji.

W przypadku Zatwierdzającego, osobą pełniącą tę funkcję winien być upoważniony pracownik PSG.

4.16. Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie redukcji emisji metanu w sektorze energetycznym oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/942, uwalnianie metanu do atmosfery i jego rutynowe spalanie jest zakazane za wyjątkiem sytuacji nadzwyczajnych lub awarii oraz gdy jest to nieuniknione i absolutnie niezbędne. Mając na uwadze potrzebę ograniczenia emisji metanu do atmosfery, każdorazowo przed przystąpieniem do realizacji prac, należy realizować czynności mające na celu ograniczenie planowanej emisji metanu zgodnie z poniższą hierarchią działań:

1. stosowanie technologii nie powodujących bądź też ograniczających wpływ paliwa gazowego podczas wykonywania prac,
2. zasada optymalizacji poboru paliwa gazowego (z wyłączanego gazociągu) przez istniejących odbiorców - szcerpanie gazu,
3. przetłaczanie paliwa gazowego z wyłączanego gazociągu do czynnej sieci lub jego zmagazynowanie,
4. nierutynowe spalanie paliwa gazowego,
5. uwalnianie do atmosfery.

Uwalnianie do atmosfery lub spalanie gazu uznaje się za nieuniknione podczas naprawy, konserwacji, procedur testowych i wycofywania z eksploatacji, w tym przedmuchiwania i obniżania ciśnienia w sprzęcie w celu przeprowadzenia napraw i konserwacji.

Spalanie gazu w pochodni jest dozwolone, jedynie w przypadku, gdy ponowne zatłoczenie gazu, wykorzystanie go na miejscu, magazynowanie go do późniejszego wykorzystania albo wysłanie na rynek nie jest wykonalne z przyczyn innych niż względy ekonomiczne.

Uwalnianie do atmosfery paliwa gazowego jest możliwe jedynie wówczas, gdy spalanie gazu w pochodni jest technicznie niewykonalne z powodu braku palności lub niemożności podtrzymania płomienia, gdy stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa prowadzonej działalności lub personelu lub w przypadku, gdy miałyby to gorsze skutki dla środowiska pod względem emisji.

Spalanie lub uwalnianie gazu należy każdorazowo odnotować w Załączniku nr 11 do niniejszych Zasad i następnie zaewidencjonować odpowiednio w:

- Załączniku nr 2. „Rejestr prac planowych” - do „Instrukcji określania wielkości emisji gazu”, lub
- Załączniku nr 2. „Rejestr zdarzeń” – do „Procedury obsługi zdarzeń i awarii”.

W celu realizacji powyższego, w przypadku wykonywania prac gazoniebezpiecznych przez Wykonawcę zewnętrznego, wypełniony Załącznik nr 11 Wykonawca przekazuje niezwłocznie do jednostki eksploatującej, jednak nie później niż w terminie do 24 godzin od spalania i/lub uwolnienia gazu.

Powyższe zapisy nie dotyczą stacji i zespołów gazowych, dla których określenie emisji/spalania gazu realizowane jest przez jednostkę eksploatującą w oparciu o zapisy „Instrukcji określania wielkości emisji gazu”.

V. Prace gazoniebezpieczne nietypowe

5.1. Prace przygotowawcze

5.1.1. „Polecenie pisemne wykonania pracy gazoniebezpiecznej” wydaje Poleceniodawca.

Przy tworzeniu Polecenia pisemnego wykonania pracy gazoniebezpiecznej (zawierającego indywidualną Instrukcję-Harmonogram wykonania pracy) Poleceniodawca w porozumieniu z Odpowiedzialnym:

- w przypadku wykonywania prac gazoniebezpiecznych, które mogą wpływać na bezpieczeństwo publiczne zawiadamia o nich właściwe jednostki samorządu terytorialnego odpowiedzialne za zarządzanie kryzysowe oraz Policję i Państwową Straż Pożarną,
- wyznacza Odpowiedzialnego za wykonanie pracy,
- rozpoznaje stan rzeczywisty obiektu sieci gazowej,
- uzyskuje lub wskazuje niezbędną do wykonania pracy gazoniebezpiecznej dokumentację projektową lub technologiczno - ruchową danego obiektu sieci gazowej,
- opracowuje dokumentację wykonania prac, w tym schemat technologiczny lub szkic sytuacyjny,

- ustala odpowiednią organizację prac, w tym w razie potrzeby opracowuje ich harmonogram,
- wskazuje zakres niezbędnych uzgodnień,
- uzgadnia środki potrzebne do realizacji prac,
- ustala ilościowy i imienny skład zespołów/brygad.

5.1.2. Odpowiedzialny odpowiada za:

- stosowanie się do ustaleń zawartych w Poleceniu pisemnym,
- posiadanie dokumentacji wykonania prac w miejscu jej realizacji,
- zorganizowanie, prowadzenie nadzoru technicznego i organizacyjnego oraz wykonanie prac gazoniebezpiecznych zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie,
- komunikację z osobami współpracującymi (o ile jest to wymagane),
- prowadzenie zapisów na druku Polecenia pisemnego.

5.1.3. Przy opracowaniu dokumentacji należy:

- dokonać rozeznania zakresu pracy wg dokumentacji projektowej, technologiczno – ruchowej, podkładów geodezyjnych i innych posiadanych dokumentów,
- dokonać rozeznania w terenie (w przypadku prac sieciowych) lub na terenie obiektu technologicznego istotnych elementów związanych z organizacją pracy i niezbędnymi środkami technicznymi,
- sporządzić schemat technologiczny obiektu - sieci gazowej z zaznaczonymi miejscami zamknięć/odcięć przepływu,
- sporządzić indywidualną instrukcję wykonania pracy,
- sporządzić szkic sytuacyjny i/lub określić na schemacie technologicznym istotne szczegóły dotyczące wykonania pracy (miejsce pomiarów ciśnienia, miejsce odcięć, itp.),
- określić ewentualne strefy zagrożenia wybuchem,
- określić szacunkowy czas potrzebny do wykonania pracy,
- dokonać uzgodnień z Działem Zarządzania Ruchem Sieci na temat terminu prowadzenia prac i ewentualnych ograniczeń w ruchu sieciowym danego urządzenia lub obiektu technologicznego,
- dokonać ustaleń z użytkownikiem obiektów sieci gazowej na temat przygotowania sieci gazowej lub instalacji do robót,
- dokonać zgłoszenia prac, w przypadku gdy prace mogą wpłynąć na bezpieczeństwo publiczne, władzom administracyjnym lub właścicielom uzbrojenia podziemnego znajdującego się w strefie prowadzenia prac, ustalić siły

i środki techniczne potrzebne do realizacji prac,

- ustalić zasady i środki łączności.

Uwaga:

Opracowaną dokumentację na realizację prac gazoniebezpiecznych nietypowych uzgadniają:

- **w zakresie bhp i ppoż. służby BHP i Ppoż.,**
- **w zakresie technologii właściwa komórka merytoryczna,**
- **w zakresie układów pomiarowych właściwa komórka merytoryczna,**
- **w zakresie ruchu sieciowego Dział Zarządzania Ruchem Sieci .**

5.1.4. Zatwierdzenie Polecenia pisemnego.

„Polecenie pisemne wykonania pracy gazoniebezpiecznej” nietypowej zatwierdza Zatwierdzający, będący upoważnionym pracownikiem PSG.

5.2. Rozpoczęcie prac

5.2.1. Bezpośrednio przed rozpoczęciem prac Odpowiedzialny, a w przypadku wyznaczenia koordynatora – Koordynator powiadamia telefonicznie Dopuszczającego o gotowości przystąpienia do prac. Dopuszczający może, w uzasadnionych przypadkach, wstrzymać rozpoczęcie prac gazoniebezpiecznych, pomimo wcześniejszego ich uzgodnienia/dopuszczenia.

5.2.2. Odpowiedzialny przed rozpoczęciem prac powinien:

- a) otrzymać i posiadać w miejscu wykonywania pracy uzgodnione i zatwierdzone „Polecenie pisemne wykonania pracy gazoniebezpiecznej” wraz z załącznikami (instrukcje, szkic, schemat),
- b) przeprowadzić szczegółowy instruktaż brygady zawierający informacje o zagrożeniach i zasadach bezpiecznego prowadzenia prac, w tym sposób i kolejność wykonywania poszczególnych czynności oraz rozdzielić funkcje w brygadzie,
- c) sprawdzić sprzęt i urządzenia pracy oraz sprzęt ochrony indywidualnej i ppoż.,
- d) dopilnować właściwego zabezpieczenia miejsca pracy (robót), rozstawienia sprzętu, narzędzi i środków ochronnych,
- e) sprawdzić działanie i funkcjonowanie środków łączności,
- f) sprawdzić sprawność przyrządów pomiarowych (np. metanomierze, eksplozymetry, tlenomierze, manometry itp.).

5.3. Prowadzenie prac

Realizacja prac gazoniebezpiecznych nietypowych odbywa się:

- na podstawie zapisów uzgodnionego i zatwierdzonego Polecenia pisemnego,
- zgodnie z zapisami zawartymi w załączonej do Polecenia pisemnego, indywidualnie opracowanej szczegółowej Instrukcji-Harmonogramu ,
- w oparciu o schemat technologiczny lub szkic sytuacyjny (sieci).

5.4. Zakończenie prac

- 5.4.1. Bezpośrednio po zakończeniu prac, Odpowiedzialny lub Koordynator powiadamia telefonicznie o tym Dopuszczającego oraz przekazuje/przesyła Poleceniodawcy wypełniony druk Polecenia pisemnego wraz załącznikami oraz dokumentację powykonawczą (o ile jest wymagana).
- 5.4.2. W przypadku nie wykonania pełnego zakresu prac przewidzianego poleceniem bądź w przypadku stwierdzenia niezgodności eksploatacyjnych, należy poinformować Poleceniodawcę i Dopuszczającego oraz odnotować ten fakt w „Meldunku do Polecenia pisemnego”.
- 5.4.3. Poleceniodawca w porozumieniu z Odpowiedzialnym/Koordynatorem decyduje o podjęciu dalszych działań i informuje o tym Dopuszczającego.

VI. Prace gazoniebezpieczne eksploatacyjne - typowe

6.1. Prace przygotowawcze

- 6.1.1. „Polecenie pisemne wykonania pracy gazoniebezpiecznej” wydaje Poleceniodawca.

Przy tworzeniu „Polecenia pisemnego wykonania pracy gazoniebezpiecznej” Poleceniodawca w porozumieniu z Odpowiedzialnym:

- w przypadku wykonywania prac gazoniebezpiecznych, które mogą wpływać na bezpieczeństwo publiczne zawiadamia o nich właściwe jednostki samorządu terytorialnego odpowiedzialne za zarządzanie kryzysowe oraz Policję i Państwową Straż Pożarną,
- wyznacza Odpowiedzialnego za wykonanie pracy,
- rozpoznaje stan rzeczywisty obiektu sieci gazowej,
- uzyskuje lub wskazuje niezbędną do wykonania pracy gazoniebezpiecznej dokumentację projektową lub technologiczno - ruchową danego obiektu sieci gazowej,
- w razie potrzeby opracowuje dokumentację wykonania prac, w tym schemat technologiczny lub szkic sytuacyjny (w oparciu o pkt.5.1.3),
- ustala odpowiednią organizację prac, w tym w razie potrzeby opracowuje ich harmonogram,

- wskazuje zakres niezbędnych uzgodnień,
- uzgadnia środki potrzebne do realizacji prac,
- ustala ilościowy i imienny skład zespołów/brygad.

6.1.2. Odpowiedzialny odpowiada za:

- stosowanie się do ustaleń zawartych w Poleceniu pisemnym,
- posiadanie dokumentacji wykonania prac w miejscu jej realizacji,
- zorganizowanie, prowadzenie nadzoru technicznego i organizacyjnego oraz wykonanie prac gazoniebezpiecznych zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie,
- komunikację z osobami współpracującymi (o ile jest to wymagane),
- prowadzenie zapisów na druku Polecenia pisemnego.

6.1.3. Zatwierdzenie Polecenia pisemnego.

„Polecenie pisemne wykonania pracy gazoniebezpiecznej” eksploatacyjnej - typowej zatwierdza Zatwierdzający, będący upoważnionym pracownikiem PSG.

6.2. Rozpoczęcie prac

6.2.1. Bezpośrednio przed rozpoczęciem prac Odpowiedzialny, a w przypadku wyznaczenia koordynatora – Koordynator powiadamia telefonicznie Dopuszczającego o gotowości do przystąpienia do prac. Dopuszczający może, w uzasadnionych przypadkach, wstrzymać rozpoczęcie prac gazoniebezpiecznych, pomimo wcześniejszego ich uzgodnienia / dopuszczenia.

6.2.2. Odpowiedzialny przed rozpoczęciem prac powinien:

- a) otrzymać i posiadać w miejscu wykonywania pracy „Polecenie pisemne wykonania pracy gazoniebezpiecznej” wraz z załącznikami (instrukcje, szkic, schemat),
- b) przeprowadzić szczegółowy instruktaż brygady zawierający informacje o zagrożeniach i zasadach bezpiecznego prowadzenia prac, w tym sposób i kolejność wykonywania poszczególnych czynności oraz rozdzielić funkcje w brygadzie,
- c) sprawdzić działanie/funkcjonowanie/sprawność sprzętu i urządzeń pracy oraz sprzętu ochrony indywidualnej i ppoż.,
- d) dopilnować właściwego zabezpieczenia miejsca prac (robót), rozstawienia sprzętu, narzędzi i środków ochronnych,
- e) sprawdzić działanie i funkcjonowanie środków łączności,
- f) sprawdzić sprawność przyrządów pomiarowych (np. metanomierze,

eksplozymetry, tlenomierze, manometry itp.).

6.3. Prowadzenie prac

Realizacja prac gazoniebezpiecznych eksploatacyjnych - typowych odbywa się:

- na podstawie Polecenia pisemnego wystawionego przez Poleceniodawcę,
- zgodnie z zapisami zawartymi w instrukcjach prac gazoniebezpiecznych, których zbiór znajduje się w załącznikach nr 7A i 7B do niniejszych Zasad,
- w oparciu o schemat technologiczny lub szkic sytuacyjny (sieci).

6.4. Zakończenie prac

- 6.4.1. Bezpośrednio po zakończeniu prac, Odpowiedzialny lub Koordynator powiadamia telefonicznie o tym Dopuszczającego oraz przekazuje/przesyła Poleceniodawcy wypełnione druki Polecenia pisemnego wraz z załącznikami.
- 6.4.2. W przypadku nie wykonania pełnego zakresu prac przewidzianego poleceniem, bądź w przypadku stwierdzenia niezgodności eksploatacyjnych, należy poinformować Poleceniodawcę i Dopuszczającego oraz odnotować ten fakt w „Meldunku do Polecenia pisemnego”.
- 6.4.3. Poleceniodawca w porozumieniu z Odpowiedzialnym/Koordynatorem decyduje o podjęciu dalszych działań i informuje o tym Dopuszczającego.

VII. Prace gazoniebezpieczne eksploatacyjne - obsługi bieżącej

7.1. Prace przygotowawcze

- 7.1.1. Polecenie ustne lub pisemne wykonania pracy gazoniebezpiecznej wydaje Poleceniodawca.

Poleceniodawca w porozumieniu z Odpowiedzialnym:

- w przypadku wykonywania prac gazoniebezpiecznych, które mogą wpływać na bezpieczeństwo publiczne zawiadamia o nich właściwe jednostki samorządu terytorialnego odpowiedzialne za zarządzanie kryzysowe oraz Policję i Państwową Straż Pożarną,
- wyznacza Odpowiedzialnego za wykonanie pracy,
- rozpoznaje stan rzeczywisty obiektu sieci gazowej,
- uzyskuje lub wskazuje niezbędną do wykonania pracy gazoniebezpiecznej dokumentację projektową lub technologiczno - ruchową danego obiektu sieci gazowej,
- w razie potrzeby opracowuje dokumentację wykonania prac, w tym schemat

technologiczny lub szkic sytuacyjny (w oparciu o pkt.5.1.3),

- ustala odpowiednią organizację prac, w tym w razie potrzeby opracowuje ich harmonogram,
- wskazuje zakres niezbędnych uzgodnień,
- uzgadnia środki potrzebne do realizacji prac,
- ustala ilościowy i imienny skład zespołów/brygad.

7.1.2. Odpowiedzialny odpowiada za:

- stosowanie się do **Polecenia ustnego lub pisemnego**,
- posiadanie dokumentacji wykonania prac w miejscu jej realizacji,
- zorganizowanie, prowadzenie nadzoru technicznego i organizacyjnego oraz wykonanie prac gazoniebezpiecznych zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie,
- komunikację z osobami współpracującymi (o ile jest wymagane),
- ustalenie w porozumieniu z Poleceniodawcą ilościowego i imiennego składu brygady.

7.1.3. Zatwierdzenie Polecenia pisemnego (jeżeli jest wymagane).

„Polecenie pisemne wykonania pracy gazoniebezpiecznej” eksploatacyjnej - bieżącej zatwierdza Zatwierdzający, będący upoważnionym pracownikiem PSG.

7.2. Rozpoczęcie prac

7.2.1. Bezpośrednio przed rozpoczęciem prac Odpowiedzialny, a w przypadku wyznaczenia koordynatora – Koordynator, z zastrzeżeniem zapisów zawartych w pkt. 4.13., powiadamia telefonicznie Dopuszczającego o gotowości do przystąpienia do prac. Dopuszczający może, w uzasadnionych przypadkach, wstrzymać rozpoczęcie prac gazoniebezpiecznych pomimo wcześniejszego ich uzgodnienia/dopuszczenia.

7.2.2. Odpowiedzialny przed rozpoczęciem prac powinien:

- a) posiadać w miejscu wykonywania pracy dokumentację wykonania pracy gazoniebezpiecznej (jeżeli jest wymagana),
- b) przeprowadzić szczegółowy instruktaż brygady zawierający informacje o zagrożeniach i zasadach bezpiecznego prowadzenia prac, w tym sposób i kolejność wykonywania poszczególnych czynności oraz rozdzielić funkcje w brygadzie,
- c) sprawdzić działanie/funkcjonowanie/sprawność sprzętu i urządzeń pracy oraz sprzętu ochrony indywidualnej i ppoż.,

- d) dopilnować właściwego zabezpieczenia miejsca prac (robót), rozstawienia sprzętu, narzędzi i środków ochronnych,
- e) sprawdzić działanie i funkcjonowanie środków łączności,
- f) sprawdzić sprawność przyrządów pomiarowych (np. metanomierze, eksplozymetry, tlenomierze, manometry itp.).

7.3. Prowadzenie prac

Realizacja prac gazoniebezpiecznych eksploatacyjnych - obsługi bieżącej odbywa się:

- na podstawie polecenia ustnego lub pisemnego,
- zgodnie z opisem zawartym w instrukcjach prac gazoniebezpiecznych, których zbiór znajduje się w załączniku nr 7B do niniejszych Zasad.
- w oparciu o schemat technologiczny lub szkic sytuacyjny (sieci).

7.4. Zakończenie prac

7.4.1. Bezpośrednio po zakończeniu prac, Odpowiedzialny powiadamia telefonicznie o tym Dopuszczającego (z zastrzeżeniem zapisów pkt. 4.13) oraz przekazuje Poleceniodawcy dokumentację wykonania pracy wraz z informacją o ich zakończeniu.

7.4.2. W przypadku nie wykonania pełnego zakresu prac przewidzianego poleceniem, bądź w przypadku stwierdzenia niezgodności eksploatacyjnych, należy poinformować Poleceniodawcę i Dopuszczającego.

Poleceniodawca w porozumieniu z Odpowiedzialnym/Koordynatorem decyduje o podjęciu dalszych działań i informuje o tym Dopuszczającego.

VIII. Prace gazoniebezpieczne awaryjne

8.1. Prace przygotowawcze

Po uzyskaniu informacji (wpłynięciu Zgłoszenia) o wystąpieniu Zdarzenia Poleceniodawca wydaje osobie pełniącej w składzie osobowym brygady Pogotowia Gazowego funkcję Odpowiedzialnego, Polecenie ustne rzeczywistego rozeznania w miejscu zdarzenia.

Odpowiedzialny, po wstępnym zapoznaniu się z sytuacją:

- a) ocenia charakter zagrożeń (określa wielkość i źródło zagrożenia),
- b) ustala czy występuje zagrożenie dla życia ludzi lub inne, w przypadku jego wystąpienia informuje o tym osoby znajdujące się w jego strefie,
- c) przy uwzględnieniu rodzaju źródła i wielkości emisji dokonuje wyboru właściwej metody likwidacji zagrożenia,

- d) ustala potrzeby w zakresie zasobów ludzkich i środków technicznych niezbędnych do wykonania prac,
- e) wstępnie określa zakres działań. W razie potrzeby Odpowiedzialny powinien poinformować Dyspozytora o konieczności:
  - zadysponowania na miejsce zdarzenia dodatkowych jednostek Pogotowia Gazowego, służb eksploatacyjnych lub innych służb (jednostki systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, Państwowa Straż Pożarna, Policja) oraz w przypadku,
  - powiadomienia właściwych jednostek samorządu terytorialnego odpowiedzialnych za zarządzanie kryzysowe, gdy prace mogą wpłynąć na bezpieczeństwo publiczne.

W przypadku, gdy w zabezpieczenie awarii zostały zaangażowane jednostki ratowniczo - gaśnicze, brygada Pogotowia Gazowego i służby eksploatacyjne skierowane na miejsce zdarzenia realizują polecenia wydawane przez kierującego działaniami ratowniczymi (KDR). Odpowiedzialny ma obowiązek poinformować o tym fakcie Dyspozytora.

Przed przystąpieniem do prac Odpowiedzialny powinien przeprowadzić szczegółowy instruktaż brygady zawierający informacje o zagrożeniach i zasadach bezpiecznego prowadzenia prac, w tym sposób i kolejność wykonywania poszczególnych czynności.

8.2. Rozpoczęcie prac

- 8.2.1. Bezpośrednio przed rozpoczęciem prac w sytuacjach awaryjnych na sieciach gazowych wymagane jest telefoniczne powiadomienie Dopuszczającego.
- 8.2.2. Odpowiedzialny, a w przypadku wyznaczenia koordynatora – Koordynator powiadamia Dopuszczającego o gotowości przystąpienia do prac. Dopuszczający może, w uzasadnionych przypadkach, wstrzymać rozpoczęcie prac gazoniebezpiecznych.
- 8.2.3. W przypadku nieudanej próby kontaktu z Dopuszczającym dopuszczalne jest rozpoczęcie prac.

8.3. Prowadzenie prac

- 8.3.1. Realizacja prac gazoniebezpiecznych awaryjnych odbywa się:
  - a) na podstawie polecenia ustnego, w trybie pilnym,
  - b) w oparciu o zapisy oraz możliwe do wykorzystania rozwiązania technologiczne zawarte w instrukcjach prac gazoniebezpiecznych, których

zbiór znajduje się w załącznikach nr 7A i 7B do niniejszych Zasad.

c) w oparciu o znajdujące się w miejscu ogólnie dostępnym (w przypadku realizacji prac w obiektach technologicznych):

- schematy instalacji technologicznych, wraz z usytuowaniem zaworów odcinających przepływ gazu,
- instrukcje obsługi urządzeń zawierających wykaz zasad postępowania w razie awarii i zagrożenia.

8.3.2. Odpowiedzialny, a w przypadku wyznaczenia Koordynatora - Koordynator powiadamia Dopuszczającego o:

- stanie realizacji czynności lub przyczynie braku wykonania tych czynności,
- występujących lub mogących wystąpić nieprawidłowościach na sieci gazowej.

8.3.3. W przypadkach wykonywania prac gazoniebezpiecznych awaryjnych Kierownik jednostki/komórki lub Mistrz znajdujący się w miejscu zdarzenia, po poinformowaniu Dopuszczającego przejmuje rolę Koordynatora / Odpowiedzialnego.

8.3.4. Pracę gazoniebezpieczną związaną z usuwaniem awarii, prowadzoną w innym terminie niż prace związane z zabezpieczeniem awarii należy traktować jako planowaną i zakwalifikować odpowiednio jako pracę eksploatacyjną - obsługi bieżącej, eksploatacyjną - typową lub nietypową.

Uwaga:

Prowadzenie prac gazoniebezpiecznych awaryjnych powinno odbywać z zachowaniem szczególnej ostrożności w oparciu o wymagania BHP, Ppoż. i ochrony środowiska.

8.4. Zakończenie prac

8.4.1. Bezpośrednio po zakończeniu lub przerwaniu prac Odpowiedzialny lub Koordynator powiadamia telefonicznie lub za pomocą innych środków łączności o tym fakcie Dopuszczającego, który odnotowuje te informacje w odpowiednim Rejestrze Dyspozytorskim.

8.5. Dokumentacja prac gazoniebezpiecznych awaryjnych

8.5.1. Prace gazoniebezpieczne awaryjne związane z zabezpieczeniem / likwidacją awarii sieci gazowej powinny być dokumentowane zgodnie z zapisami „Procedury obsługi zdarzeń i awarii”.

IX. Postępowanie w przypadku wystąpienia niezgodności eksploatacyjnych

W przypadku wystąpienia niezgodności eksploatacyjnej:

- Odpowiedzialny/Koordinator przerywa prace i powiadamia o tym Poleceniodawcę,
- Poleceniodawca wspólnie z Odpowiedzialnym/Koordinatorem ustalają nowe warunki i tryb bezpiecznego kontynuowania przerwanych prac, informując o tym Dopuszczającego,
- W przypadku prac gazoniebezpiecznych wykonywanych przez Wykonawcę zewnętrznego należy dodatkowo powiadomić komórkę organizacyjną eksploatującą sieć gazową,
- Odpowiedzialny/Koordinator odnotowuje ustalone zmiany.

X. Wymagania BHP, Ppoż. i ochrony środowiska

W czasie prowadzenia prac gazoniebezpiecznych należy przestrzegać wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska, określonych w odrębnych przepisach oraz zgodnie z poniższymi warunkami:

10.1. Miejsce wykonywania prac gazoniebezpiecznych należy zabezpieczyć poprzez:

- a) wygrodzenie strefy niebezpiecznej, w której nie mogą przebywać osoby postronne – odgrodzony teren powinien swoim zasięgiem obejmować obszar wyznaczonego lub przewidywanego zasięgu strefy zagrożenia wybuchem oraz miejsca prowadzenia prac ziemnych, z uwzględnieniem obszaru prac sprzętu budowlanego,
- b) oznakowanie wygrodzonej strefy niebezpiecznej odpowiednimi tablicami informacyjno-ostrzegawczymi.

W przypadku, gdy obszar wyznaczonego lub przewidywanego zasięgu strefy zagrożenia wybuchem nie pozwala na skuteczne wygrodzenie strefy niebezpiecznej, miejsca w których nie mogą przebywać osoby postronne powinny być nadzorowane poprzez ustanowienie „posterunków kontrolnych” i zapewnianie pomiędzy nimi komunikacji.

- 10.2. Pojazdy wykorzystywane przez brygady realizujące prace gazoniebezpieczne powinny zostać rozmieszczone w taki sposób, aby możliwa była bezpieczna komunikacja z lub do miejsca prowadzenia prac oraz aby się wzajemnie nie blokowały i jednocześnie umożliwiły dojazd innych jednostek lub ewakuację z miejsca zdarzenia.
- 10.3. Prace ziemne należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi w Spółce regulacjami wewnętrznymi oraz przepisami prawa.
- 10.4. Materiały, narzędzia i urządzenia techniczne niezbędne do wykonania pracy oraz środki gaśnicze powinny zostać rozmieszczone w taki sposób, aby nie zagrażały bezpieczeństwu osób realizujących prace oraz aby ich użycie w sytuacji zagrożenia było najbardziej efektywne.
- 10.5. Pracownicy realizujący prace gazoniebezpieczne powinni być ubrani w odzież ochronną trudnopalną antyelektrostatyczną, obuwie bezpieczne w klasie S3 lub wyższej, rękawice ochronne oraz okulary lub gogle ochronne.
- 10.6. Przy pracach związanych ze szlifowaniem gazociągów stalowych należy stosować okulary ochronne/gogle ochronne/przyłbice ochronne.
- 10.7. Pracownicy realizujący prace w obrębie pasa drogowego powinni stosować odzież ochronną spełniającą wymagania norm w zakresie intensywnej widzialności.
- 10.8. W przypadku prac na sieci gazowej:
- a) gazu ziemnego - przed przystąpieniem do prac w miejscach zagrożonych obecnością gazu ziemnego należy dokonać pomiaru stężenia metanu i zawartości tlenu w powietrzu. Pomiary należy również wykonywać w sposób ciągły podczas prowadzenia prac,
  - b) gazu koksowniczego – obowiązuje dokonywanie ciągłego pomiaru stężenia tlenu węgla w powietrzu i zawartości tlenu w powietrzu,
  - c) w pomieszczeniach technologicznych lub przy urządzeniach technologicznych obowiązuje dokonywanie ciągłego pomiaru stężenia metanu i tlenu.
- Wyżej wymienione pomiary należy wykonywać zgodnie z ogólnymi zasadami stosowania tego typu urządzeń, wytycznymi producenta urządzeń oraz dobrymi praktykami zapewniającymi skuteczność i ciągłość prowadzonych pomiarów podczas wykonywania prac.
- 10.9. W przypadku stwierdzenia w wykopie stężenia metanu powyżej 40% DGW nie wolno rozpoczynać ani kontynuować prac z użyciem otwartego ognia oraz prowadzić innych procesów powodujących iskrzenie.

- 10.10. Przy prowadzeniu prac w pomieszczeniach z użyciem otwartego ognia, prace należy przerwać przy przekroczeniu stężenia metanu powyżej 10% dolnej granicy wybuchowości (DGW).
- 10.11. W przypadku przekroczenia 2% (40% DGW) objętości metanu w powietrzu lub obniżeniu stężenia tlenu w powietrzu poniżej 18% objętości, należy postępować jak w przypadku niezgodności eksploatacyjnej. Prowadzenie prac w celu usunięcia niezgodności może być kontynuowane w trybie awaryjnym i musi się odbywać przy użyciu izolującego sprzętu ochrony dróg oddechowych (aparatów powietrznych izolujących).
- 10.12. Podczas prac na gazociągu gazu koksowniczego, w przypadku przekroczenia stężenia tlenku węgla w powietrzu powyżej 0,002% objętości (20 ppm), prace można wykonywać wyłącznie przy użyciu izolującego sprzętu ochrony dróg oddechowych (aparatów powietrznych izolujących).
- 10.13. W miejscach, w których istnieje możliwość wystąpienia atmosfery wybuchowej należy stosować urządzenia spełniające wymogi rozporządzenia w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w atmosferze potencjalnie wybuchowej.
- 10.14. W miejscach prowadzenia prac, w których występuje atmosfera wybuchowa należy stosować wyłącznie narzędzia nieiskrzące lub odpowiednio zabezpieczone przed iskrzeniem.
- 10.15. Prace powodujące przerwanie stalowego gazociągu i/lub instalacji gazowej napełnionych gazem wymagają połączenia zapewniającego ciągłość elektryczną, natomiast przerwanie gazociągu z tworzywa sztucznego wymaga odprowadzenia ładunków elektrostatycznych.
- 10.16. Prace gazoniebezpieczne powinny być prowadzone przy zapewnieniu właściwego oświetlenia stanowisk pracy.
- 10.17. Na czas trwania prac spawalniczych na stalowych elementach sieci gazowej napełnionych paliwem gazowym należy wyłączyć źródła polaryzacji ochrony katodowej oddziałujące na miejsca prowadzenia prac.
- 10.18. Pracownicy realizujący prace spawalnicze oraz w trakcie wykorzystywania sprzętu ochrony dróg oddechowych (aparat powietrzny), obowiązkowo muszą stosować kominiarkę trudnopalną antystatyczną.
- 10.19. Przed wejściem do wykopu, należy sprawdzić prawidłowość jego wykonania oraz stan skarp i zabezpieczeń ścian wykopu.

- 10.20. Pracownicy wykonujący prace gazoniebezpieczne w wykopach o głębokości przekraczającej 1,5 m, powinni być wyposażeni w szelki bezpieczeństwa połączone z liną asekuracyjną o długości minimum 10 m i asekurowani przez pracowników spoza wykopu.
- 10.21. Jeżeli wykop osiągnie głębokość większą niż 1 m od poziomu terenu, należy wykonać zejście (wejście) do wykopu.
- 10.22. Pracowników wykonujących prace gazoniebezpieczne należy wyposażyć w odpowiedni sprzęt przeciwpożarowy.
- 10.23. Odpowiedzialny decyduje o doborze i użyciu sprzętu ochrony indywidualnej na każdym etapie prowadzenia prac.
- 10.24. W przypadku powstania zagrożeń życia i zdrowia ludzi podczas wykonywania prac gazoniebezpiecznych należy:
- przerwać pracę,
  - ewakuować pracowników z miejsca zagrożenia,
  - zabezpieczyć miejsce pracy,
  - zawiadomić niezwłocznie Poleceniodawcę i/lub Dopuszczającego.

Uwaga:

Decyzję o ponownym rozpoczęciu prac podejmuje Odpowiedzialny w porozumieniu z Poleceniodawcą i/lub Dopuszczającym.

- 10.25. W przypadku, gdy podczas realizacji prac stwierdzono w okolicznych budynkach, budowlach i obcym uzbrojeniu podziemnym obecność paliwa gazowego w stężeniu zagrażającym bezpieczeństwu, należy spowodować przewietrzenie zagrożonych miejsc oraz podjąć stosowne do zaistniałej sytuacji działania zapobiegawcze.
- 10.26. Prace gazoniebezpieczne: eksploatacyjne, awaryjne i nietypowe, w tym realizowane w ramach inwestycji siłami własnymi i zleconymi należy prowadzić z dbałością o środowisko przyrodnicze, w szczególności w sposób zapobiegający przed zanieczyszczeniem gleby i wody substancjami niebezpiecznymi.
- 10.27. Z odpadami wytworzonymi podczas wykonywania prac gazoniebezpiecznych należy postępować zgodnie z „Instrukcją postępowania z odpadami w PSG sp. z o.o.”.

10.28. W przypadku wystąpienia awarii środowiskowej (poważnej awarii), Kierownik lub wyznaczony pracownik jednostki eksploatującej, przesyła do Działu Zarządzania Majątkiem Sieciowym oraz Biura Ochrony Środowiska na adres srodowisko@psgaz.pl dokumentację zgodnie z instrukcją postępowania w przypadku uszkodzenia elementów majątku sieciowego PSG sp. z o.o.

Uwaga:

Prace należy prowadzić stosując wszelkie dostępne środki w celu zminimalizowania emisji paliwa gazowego do atmosfery.

XI. Realizacja pracy gazoniebezpiecznej przez Wykonawcę zewnętrznego

- 11.1. Wykonawcy zewnętrzni powinni spełniać wymagania określone w „Zasadach określania wymagań dla wykonawców realizujących prace gazoniebezpieczne na rzecz PSG” (Załącznik nr 8 do niniejszych Zasad).
- 11.2. Wykonawcy zewnętrzni zobowiązani są do przestrzegania „Wymagań w zakresie BHP, Ppoż. i OŚ oraz klauzuli etycznej dla Wykonawców świadczących usługi na rzecz i terenie PSG sp. z o.o.” (Wymagania), dostępnych na stronie internetowej Zamawiającego pod adresem www.psgaz.pl, w zakładce: Dla kontrahenta / Pliki do pobrania.
- 11.3. Wykonawca zewnętrzny realizuje prace gazoniebezpieczne zgodnie z procedurą „Zasady organizacji, wykonywania i dokumentowania prac gazoniebezpiecznych w PSG”.
- 11.4. Wykonawca zewnętrzny zgłasza z odpowiednim wyprzedzeniem potrzebę wykonania pracy gazoniebezpiecznej w jednostce terenowej eksploatującej daną sieć lub zlecającej wykonanie prac w celu jej uzgodnienia, mając na uwadze terminy wskazane w pkt. 4.5. W przypadku uzgadniania z Działem Zarządzania Ruchem Sieci odbywa się to za pośrednictwem w/w jednostek zgodnie z instrukcją – „Zasady funkcjonowania Dyspozycji Gazu”. W przypadku gdy Wykonawca zewnętrzny wydaje dla swoich pracowników Polecenie pisemne na wykonanie pracy gazoniebezpiecznej, winien je zatwierdzić upoważniony pracownik PSG.
- 11.5. Rozpoczęcie i zakończenie prac wykonywanych przez Wykonawców zewnętrznych, na zasadach opisanych w przedmiotowej regulacji, wymaga telefonicznego powiadomienia Działu Zarządzania Ruchem Sieci (Dopuszczającego) oraz komórki organizacyjnej zlecającej dane prace/eksploatującej sieć.

- 11.6. Wykonawca zewnętrzny po zakończeniu pracy przekazuje do danej komórki eksploatującej sieć gazową kopię „Polecenie pisemne wykonania pracy gazoniebezpiecznej” (w przypadku prac gazoniebezpiecznych wymagających polecenia pisemnego) oraz ewentualną dokumentację powykonawczą. Pracownik komórki organizacyjnej zlecającej dane prace/eksploatującej sieć zobowiązany jest do zweryfikowania kompletności przekazywanej dokumentacji.
- 11.7. Wykonawca zewnętrzny zobowiązany jest do uzyskania pisemnej zgody Dyrektora Oddziału przed przystąpieniem do wykonywania prac gazoniebezpiecznych na terenie działalności danego Oddziału .
- 11.8. Wykonawca wybrany w postępowaniu przetargowym, nieposiadający referencji dot. prac gazoniebezpiecznych realizowanych na zlecenie PSG, co najmniej pierwszą pracę gazoniebezpieczną dla PSG zobowiązany jest wykonywać pod nadzorem służb PSG. Ilość prac podlegających nadzorowi określa Oddział.
- 11.9. Prace gazoniebezpieczne realizowane przez Wykonawcę zewnętrznego, dla których istnieje obowiązek, o którym mowa w pkt. 4.7 Zasad, wymagają dodatkowo uzyskania pozytywnej opinii służb BHP Polskiej Spółki Gazownictwa. Opinia ta powinna być poprzedzona pozytywną opinią służb BHP i Ppoż. Wykonawcy zewnętrznego.

XII. Ewidencja wydanych poleceń i wykonanych prac gazoniebezpiecznych w Oddziale do czasu wdrożenia we wszystkich Oddziałach modułu dot. prac gazoniebezpiecznych w systemie SAP.

Rejestr prac gazoniebezpiecznych powinien być prowadzony zgodnie z załącznikiem nr 6 do niniejszych Zasad. Dopuszcza się prowadzenie rejestru w formie przyjętej w funkcjonującym w Oddziale systemie informatycznym, o ile zawiera on dane wskazane w załączniku nr 6.

Rejestr prac gazoniebezpiecznych oraz oryginały Poleceń pisemnych archiwizują przez okres 5 lat poszczególne komórki organizacyjne, zlecające lub realizujące prace gazoniebezpieczne. Powyższy rejestr winien zawierać również prace wykonywane przez Wykonawców zewnętrznych z zastrzeżeniem, że kopie poleceń przekazywane są do PSG lub są archiwizowane w systemie informatycznym PSG.

Nadzór nad właściwym prowadzeniem i bieżącą aktualizacją rejestru winien sprawować Kierownik Działu Zarządzania Majątkiem Sieciowym lub Kierownik Działu Zarządzania Ruchem Sieci, w oparciu o dokonane wspólnie uzgodnienie.

W przypadku prac gazoniebezpiecznych eksploatacyjnych - obsługi bieżącej objętych

instrukcją „*Montaż, demontaż oraz wymiana gazomierza reduktora*” (E-OB-24) w zakresie wymian gazomierzy, odpowiednie zapisy w Rejestrze prac gazoniebezpiecznych mogą zostać zastąpione zapisami w Bazie zleceń (zleceniach), prowadzonym w formie elektronicznej, tak aby znalazły się w nich następujące informacje:

- numer polecenia pracy,
- rodzaj pracy,
- miejsce pracy,
- opis pracy,
- Poleceniodawca,
- Odpowiedzialny,
- data wykonania,
- przyczyny ewentualnego niewykonania lub częściowego wykonania pracy.

XIII. Dokumenty związane

1. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks Pracy (tj.Dz.U.2023 poz.1465 .)
2. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj.Dz.U.2022 poz.1385 .)
3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r. poz. 640)
4. Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych (Dz.U. 2019 poz. 1830, tj. Dz.U. 2021 poz. 1210)
5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie minimalnych wymagań, dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, związanych z możliwością wystąpienia w miejscu pracy atmosfery wybuchowej (Dz. U. z 2010 r. Nr 138, poz. 931)
6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy budowie i eksploatacji sieci gazowych oraz uruchamianiu instalacji gazowych gazu ziemnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 2, poz. 6) tj. Dz.U. 2023 poz. 32
7. Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 6 czerwca 2016 r. w sprawie wymagań dla urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w atmosferze potencjalnie wybuchowej (Dz.U. 2016 poz. 817)
8. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich

usytuowanie. (tj. Dz.U. 2022 poz. 1225)

9. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719; tj. Dz.U. 2023 poz. 822)
10. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych. (Dz. U. z 1999 r. Nr 74, poz. 836).
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłaszania do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1555).
12. PN-C-04750:2011P Paliwa gazowe - Klasyfikacja, oznaczenie i wymagania
13. PN-C-04753:2011P Gaz ziemny - Jakość gazu dostarczanego odbiorcom z sieci dystrybucyjnej.
14. PN-EN ISO 9000:2015-10 Systemy zarządzania jakością - Podstawy i terminologia
15. ST-IGG-2601:2014 Prace gazoniebezpieczne. Wymagania w zakresie organizacji, wykonywania i dokumentowania.
16. „Procedura obsługi zdarzeń i awarii”.
17. „Instrukcja postępowania z odpadami w PSG sp. z o.o.”
18. „Instrukcja „Monitorowanie i pomiary środowiskowe”.
19. „Instrukcja organizacji i zasady działania Pogotowia Gazowego”.
20. „Instrukcja określania wielkości emisji gazu”.
21. „Zasady funkcjonowania Dyspozycji Gazu”.
22. „Zasady publikowania Informacji wewnętrznej zgodnie z REMIT”.
23. „Dokument zabezpieczenia stanowisk pracy przed wybuchem”.
24. „Regulamin ochrony przeciwpożarowej”.
25. „Instrukcja nadzoru spawalniczego w PSG sp. z o.o.”
26. „Wytyczne sprawowania nadzoru oraz zasady realizacji kontroli funkcjonalnej w PSG sp. z o.o.”
27. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie redukcji emisji metanu w sektorze energetycznym (UE) 2019/942 (Rozporządzenie metanowe).

XIV. Załączniki

- Załącznik nr 1** – Szczegółowy wykaz prac gazoniebezpiecznych.
- Załącznik nr 2** – Wykaz osób upoważnionych do wydawania poleceń pisemnych wykonania pracy gazoniebezpiecznej.
- Załącznik nr 3** – Polecenie pisemne wykonania pracy gazoniebezpiecznej.

- Załącznik nr 3A** – Meldunek do Polecenia pisemnego wykonania pracy gazoniebezpiecznej
- Załącznik nr 4** – Wykaz osób upoważnionych do zatwierdzania poleceń pisemnych wykonania prac gazoniebezpiecznych.
- Załącznik nr 5** – Wykaz osób upoważnionych do wydawania poleceń ustnych wykonania pracy gazoniebezpiecznej.
- Załącznik nr 6** – Rejestr prac gazoniebezpiecznych.
- Załącznik nr 7A** – Zbiór instrukcji prac gazoniebezpiecznych eksploatacyjnych typowych.
- Załącznik nr 7B** – Zbiór instrukcji prac gazoniebezpiecznych eksploatacyjnych obsługi bieżącej.
- Załącznik nr 8** – Zasady określania wymagań dla wykonawców realizujących prace gazoniebezpieczne na rzecz PSG.
- Załącznik nr 9** – Zestawienie wymagań (w zakresie uzgodnień, dopuszczeń i powiadomień) dot. prac gazoniebezpiecznych.
- Załącznik nr 10A** – Wytyczne do sporządzania dokumentacji prac gazoniebezpiecznych nietypowych i innych wymagających uzgodnienia.
- Załącznik nr 10B** – Szablon Instrukcji – Harmonogramu.
- Załącznik nr 10C** – Schemat włączeń / wyłączeń.
- Załącznik nr 11** – Karta emisji/spalania gazu podczas realizacji prac gazoniebezpiecznych.

XV. Karta zmian i przeglądu

Lp.	Data zmiany/przeglądu (uzupełnia Biuro Regulacji)	Ogólny opis zakresu zmiany (nr punktu/ załącznika, zmiana odpowiedzialności, nowy tryb postępowania w punkcie...)
1.	15.03.2024	Kompleksowa aktualizacja. Zmiany obejmują w szczególności: 1. Modyfikację definicji pojęć, 2. Wprowadzenie zapisów dot. obowiązku przeprowadzania Kontroli funkcjonalnych przez DZMS w OZG. 3. Dopuszczenie zatwierdzania Poleceń pisemnych dla prac gazoniebezpiecznych realizowanych przez Wykonawcę Zewnętrznego, wyłącznie przez upoważnionego przedstawiciela PSG. 4. Doprecyzowanie wymagań odnoszących się do uzgodnień, dopuszczeń i powiadomień. 5. Zamieszczenie przykładowych dokumentów dotyczących organizacji prac gazoniebezpiecznych nietypowych. 6. Opracowano nowe instrukcje prac gazoniebezpiecznych, bądź rozdzielono istniejące.

2.	02.05.2024	Aktualizacja załącznika GN-E-OB-16 Proste prace eksploatacyjne na przyłączy gazowym niskiego i średniego ciśnienia w zakresie opisu czynności w ramach pracy „ Udrażnianie przyłączy gazowych ”
3.	27.12.2024	1. Aktualizacja zapisu m.in. w pkt. 4.16 w zakresie wynikającym z wdrożenia Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1787 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie redukcji emisji metanu w sektorze energetycznym. 2. Dodanie Załącznika nr 11 Karta emisji/spalania gazu podczas realizacji prac gazoniebezpiecznych. 3. Aktualizacja załącznika nr 1 Szczegółowy wykaz prac gazoniebezpiecznych. 4. Aktualizacja załącznika nr 9 Zestawienie wymagań dot. prac gazoniebezpiecznych. 5. Aktualizacja załącznika GN-E-OB-19 Odpowietrzanie i napełnianie paliwem gazowym sieci gazowej niskiego i średniego ciśnienia metodą próżniową 6. Aktualizacja załącznika GN-E-OB-22 Rozładunek autocysterny ze skroplonym gazem ziemnym (LNG) wraz z Kartą oświadczeń kierowcy/operatora autocysterny LNG w zakresie dodania zapisu odnoszącego się do posiadanych uprawnień. 7. Aktualizacja załącznika GN-E-OB-25 Odpowietrzanie i napełnianie paliwem gazowym instalacji gazowych metodą próżniową. 8. Dodanie załącznika GN-E-T-16 Odpowietrzanie i napełnianie paliwem gazowym sieci gazowej podwyższonego średniego i wysokiego ciśnienia metodą próżniową.
4.	17.12.2025 r.	Aktualizacja postanowień punktu.4.4. o treści: 4.4. Każdy Oddział Zakład Gazowniczy oraz Oddział Inwestycyjno-Remontowy w Krośnie powinien określić w formie Polecenia Służbowego Dyrektora Oddziału, a Departament w Oddziale Wsparcia w formie zatwierdzenia przez Dyrektora Departamentu w odniesieniu do podległych pracowników realizujących prace gazoniebezpieczne, wykaz osób upoważnionych do: • wydawania poleceń pisemnych wykonania prac gazoniebezpiecznych (formularz stanowi załącznik nr 2 do niniejszych Zasad), • zatwierdzania poleceń pisemnych wykonania prac gazoniebezpiecznych (formularz stanowi załącznik nr 4 do niniejszych Zasad), • wydawania poleceń ustnych wykonania prac gazoniebezpiecznych (formularz stanowi załącznik nr 5 do niniejszych Zasad). Wykazy osób powinny być aktualizowane na bieżąco w każdym Oddziale/Departamencie.

	Zasady organizacji, wykonywania i dokumentowania prac gazoniebezpiecznych w PSG do Zarządzenia Prezesa Zarządu w sprawie Zasad organizacji, wykonywania i dokumentowania prac gazoniebezpiecznych	ZMS.03/116/2024/1

5.	15.06.2026 r.	Aktualizacja definicji pojęcia Odpowiedzialny oraz jego zakresu odpowiedzialności.

XVI. Historia wydań

Numer wydania	Numer Zarządzenia	Data Zarządzenia	Początek okresu obowiązywania	Koniec okresu obowiązywania
1.	82	17.10.2016	01.01.2017	11.02.2018
2.	15	02.02.2018	12.02.2018	30.04.2024
3.	21	15.03.2024	01.05.2024	31.12.2024
4.	116	27.12.2024	01.01.2025	